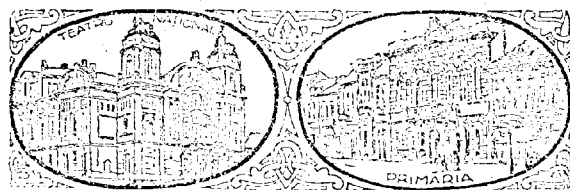
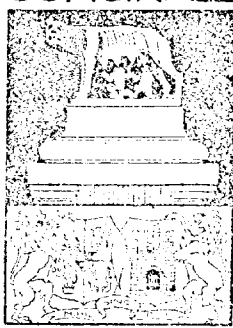

ADMINISTRAȚIA

FOAIE SPECIALĂ PENTRU INTERESELE SOCIALE FINANCIARE ȘI CULTURALE ALE ADMINISTRAȚIEI

COMUNALE

BIROUL REDACȚIEI:
STR. COGĂLNICEANU 4, ETAJ I. TELEF. 2-38
REDACTOR RESPONZABIL:
Dr. E. A. DANDEA
ABONAMENT:
PE UN AN 75 LEI, PE JUM. AN 40 LEI, UN NUMĂR 4 LEI

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ
REPRODUCEREA FĂRĂ ARĂTAREA ISVORULUI
E INTERZISĂ
PARTEA OFICIALĂ TOTUȘI SE POATE RE-
PRODUCE FĂRĂ NICI O RESTRICȚIUNE

Ordonarea gospodăriei orășenești.

Conferință ținută la a II-a adunare generală a Uniunii Orașelor Române, care a avut loc în București, la 18 Octombrie 1922 după serbările încoronării M. M. L. L. Regele Ferdinand și Regina Maria

de E. A. Dandea, consilier comunal Cluj,
Secretar al Uniunii Orașelor Române.

(Sfârșitul.)

Pentru a face independente finanțele comunei de vacilările impozitelor de stat, care sunt azi bazele impozitelor noastre suplimentare, trebuie să pretindem, că șira spinăreii bugetului comunal să fie un *impozit independent*. Literatura de specialitate constată unanim că cel mai corespunzător impozit specific comunal de felul acesta este impozitul pe edificii, care trebuie să pretindem să se cedeze exclusiv pentru scopurile comunale. Edificiile sunt subiectele de dare cari sunt în cea mai strânsă legătură cu viața și administrația comunală. Rezultatele unei politici sociale orășenești, investițiile în instituții de utilitate publică ca electrica, apeduct, canalizație, pavaj etc, le folosesc mai mult proprietarii de case, prin urcarea valori imobilului lor. Din această cauză cererea noastră se vede din primul moment motivată, fără a mai fi nevoie să enumerăm multe argumente aduse de literatura de specialitate; conform acestui principiu darea de casă, de pământ și industrie sânt în Rusia încă din anul 1893, impozite exclusiv comunale.

Deși nu pot face acum o expunere detaliată, trebuie să menționez că unul din cele mai juste și eficiente izvoare de venit pentru orașe în viitor trebuie să fie și la noi *impozitul pe plusvaloarea imobilelor*, care tinde

să perceapă pe seama comunității o parte din urcarea de valoare, căzută în poala proprietarului fără nici un lucru, mulțumită numai investițiilor comunei și dezvoltării rapide a orașelor, cauzate în parte tocmai de aceleași alte măsuri social — politice, luate de administrația comunală. Comunele Angliei își alimentează bugetul cu mult succes din aceste impozite.

O măsură eficace pentru ordonarea gospodăriei orașelor ar fi *comunalizarea* pe cale legislativă a *operațiilor de asigurare* contra focului, care de asemenea ar aduce un venit considerabil.

Nu mai puțin ar trebui menajate interesele orașelor printr-o *politică corăspunzătoare de C. F. și drumuri* care se lege orașele cu părțile de unde să se aprovizioneze cu alimente și materii brute pentru industria lor.

Și acum, ajungând la finea expunerilor mele, cu toate că rezolvarea problemei noastre nu este dintre acele cari s'ar putea ușor condensa într-o moțiune și cu toate că puterea adevărată a uniunii noastre nu se manifestă în hotărâri formale, ci după cum am accentuat la I-a Adunare generală, în cristalizarea ideilor prin schimbarea lor între noi cari reprezentăm toate unghiurile țării și prin rezultatul lor de a crea o procedură și conduită unitară a orașelor față de marile lor probleme, totuși cred de util să înaintăm guvernului țării următoarea:

Moțiune:

I. Adunarea generală a Uniunii orașelor române, ținută la 18 Octombrie 1922 în București, constată cu îngrijorare starea precară a gospodăriei orașelor a căror situație merge tot spre mai rău. Administrațiile

orășenești nici pe lângă gospodăria cea mai rațională și intențivă nu mai pot face față nouilor trebuințe financiare necesare nu numai progresului consolidării orașelor, dar chiar și pentru simpla vegetare, menținerii lor în starea actuală; casierile lor sunt săcătuite ca și puterea de contribuție a cetățenilor orașelor. iar starea pieții de credite e deplorabilă.

Timpurile mărețe, dar grele, pe cari le trăim ne au îndemnat să căutăm modalitățile de asanare a crizei financiare. Privind obiectiv stările de azi, constatăm bărbătește că la formarea acestei situații au contribuit ici-colo birocratismul, conservatismul, lipsa de pricepere, și de program social ca și greutatea generale sociale și economice financiare de după război. Dar cauzele crizei financiare de care suferă azi orașele în așa măsură, că nu mai pot corespunde nevoilor lor locale, sunt cauzate mai ales de *dispozițiunile unilaterale și egoiste ale statului*.

Cunoscând cauzele răului, administrațiile comunale încearcă a sana bolile lor interne și totodată caută să sporească averea publică, iar cea existentă să o exploateze rațional și intențiv, să industrializeze orașele și totodată să aplice cruțarea până în marginile unei posibilități prevăzătoare, spre a ameliora situația. Dar pentru a fi încoronată de succes munca încordată a orașelor, Uniunea cere ajutorul statului ca prin o serie de dispozițiuni categorice și precise, cari trebuie să facă parte din reforma administrativă, ca o lege existentă a orașelor, și rare să cuprindă următoarele dispoziții relative la gospodăria comună:

a) să se redacteze în cadrele reformei administrative o lege specială a orașelor, aceleași dispozițiuni ne putând corespunde atât pentru comunele rurale cât și urbane, cari trăesc între împrejurări sociale și economice cu totul deosebite;

b) în legea orașelor să se fixeze o libertate mai mare în administrarea bunurilor comunale, însă cu cea mai întinsă publicitate, în ce privește gospodăria comună, fără a mai fi nevoie în acest caz de aprobare superioară;

c) întrucât unele acte de gospodărie comună ar pretinde aprobarea autorității superioare, deciziunea să fie obligatorie într'un termen scurt;

d) virimentul între titlurile bugetului să fie de atribuția reprezentanței cetățenilor;

e) supravegherea guvernului să se mărginească la controlarea respectării atribuțiunilor legale de către administrația orășenească; în celelalte acte administrative conducerea orașelor să fie responsabilă înaintea reprezentanței cetățenilor. Deci cadrele autonomiei să fie fixate precis și să se distingă clar, eventual să se enumere precis atribuțiunile administrației comunale față de cele ale statului, pentru a se evita ori ce conflict de competență între autorități;

f) Uniunea stabilește ca un principiu, care trebuie să se afirme în reforma administrativă, că pen-

tru toate agendele de stat aruncate în sarcina comunelor, acestea din urmă să primească compensațiuni materiale reale, conform unei convențiuni luată de comun acord.

g) Uniunea află necesar, ca situația teritorială a orașelor să se ordoneze, încorporându-li-se teritoriile cari de fapt sunt în sfera lor de influință directă, iar pentru asigurarea unui plan sănătos, de dezvoltare proprietățile comunelor, locurile virane din jurul orașelor să nu se exproprieze, ci, din contră, să se atribuie orașelor, pentru a le asigura prosperarea industrială, culturală și igienă publică prin crearea părților de oraș grădini, zone de grădini publice și suburbii industriale.

II. Afară de desideratele menționate, satisfacerea cărora ar avea chemarea să saneze mijlocit neajunsurile gospodăriei comunale, soluția nemijlocită o vede Uniunea în contribuirea materială care trebuie să o acorde statul fără amânare. Uniunea află de necesar, ca orașele să fie împărțășite, după necesitate, cu o cotă ca o contribuție din partea statului la cheltuielile lor generale, iar pentru atribuțiunile indeplinite de comune în locul și de încredințarea statului, și pentru venitele avute, dar expropriate de către stat cu dotațiune corespunzătoare.

Uniunea cumpănind interesele superioare ale țării și în cunoștința grelei situații în care se află și gospodăria statului, așteaptă aplicarea succesivă a acestor două feluri de contribuiri.

Anume, având în vedere neproportionalitatea sarcinilor în anumite comune, constată că variația aceasta izbitoare a sarcinilor apasă greu ba chiar paralizează prosperarea socială și economică a orașelor, deci nivelarea sarcinilor e cel mai eminent interes de stat. Fiindcă scopul acesta se poate ajunge numai printr'o contribuție proporțională cu impozitul comună, Uniunea constată că ordonarea contribuțiilor în favorul comunelor după principiile de mai sus, trebuie să fie primul pas, căruia să-l urmeze dotațiunile pentru fiecare oraș în proporție cu greutatea impozitelor lor, cu îndeplinirea atribuțiunilor de către stat. Prin urmare:

a) La contribuiriile statului să servească de măsură necesitățile constatate din media ultimilor trei ani bugetari și să crească în mod progresiv cu creșterea procentelor impozitului comună, având ca maxim 50% asupra mediei arătate, pentru asigurarea economizării în cheltuieli și realități ale bugetului.

b) Pentru a exclude și posibilitatea dependenței gospodăriei orașelor de fluctuațiile politice și continuele cereri și memorii, cari constituie o umilință pentru orașe, Uniunea își exprimă dorința, ca dreptul orașelor la ajutorul susprecizat să se asigure chiar în lege.

III. Dispozițiile legislative menționate, și în deosebi, contribuirea în modul arătat, e condițiunea

prealabilă, prin care gospodăria orașelor se va nivela și se va pune pe baze uniforme, atât de necesitate ordonării definitive. Această ordonare definitivă se va putea face numai prin acordarea dotațiilor la care au drept orașele ca la o contravaloare pentru procedarea atribuțiilor de stat impuse lor.

Forma cea mai justă a dotației este cedarea prin o reformă financiară radicală a unor dări de venit exclusiv pe seama orașelor, care astfel își vor putea așeza gospodăria pe baze independente și solide.

Fiindcă averea care este în cea mai intimă legătură cu măsurile administrative social-economice sunt casele și locurile virane, Uniunea își exprimă dorința ca darea pe construcții și locuri virane să fie cedată orașelor, care astfel vor avea baze solide și independente pentru satisfacerea nevoilor lor financiare.

În consecințe, Uniunea solicită ca reforma financiară să stabilească că:

1. baza venitelor comunale să fie impozitul pe edificii și locuri virane, care se atribue pentru aieptare și încasare exclusivă și independentă pe seama comunelor.

2. sistemul de azi al impozitelor comunale suplimentare, întregit cu o taxă comunală, percepută de la toate persoanele fizice independente, să întregască acel venit.

3. Avea particulară a statului și funcționarii să nu fie scutiți de impozitele comunale, investiriile și instituțiile orașenești fiind și în favorul lor.

IV. Pentru ordonarea continuativă a gospodăriei orașelor, Uniunea află de necesare următoarele dispozițiuni, motivate cu considerațiuni economice, financiare și sociale:

1. Statorirea unei taxe de 2—3% în favorul orașelor asupra valorii succesiunilor.

2. Studiarea impunerii urcării valori imobilelor și reglementarea uniformă a acestor taxe.

3. Asigurarea contra focului să se anunțe prin lege ca obligatorie, ca astfel să se poaă fonda institute comunale de asigurare, pentru ca foloasele acestor operațiuni, să revină orașelor, ca ele, astfel, să poată face față cerințelor moderne pentru prevenirea incendiilor.

4. Orașele reclamă, ca guvernul să ajute prosperarea lor prin reformarea și ordonarea creditelor comunale, dând tot concursul la înființare unui institut financiar după modelul „Société du Crédit Communal” din Belgia. Mai ales chestiunea locuințelor recere neapărat deschiderea de credite.

5. În programul politiceii de comunicație să se țină seamă de interesele orașelor, pentru a le eftini piețele și înlesni procurarea materiilor brute necesare industriei lor.

6. Pentru a putea pretinde de la funcționari o muncă conștientă și intențională să se unifice sistemul

de salarizare, făcându-se egal în toate ramurile organizației de stat. Acordarea unui spor de scumpete pe seama funcționarilor să se efectueze cât mai grabnic din partea Statului. Afară de aceasta, în cazuri motivate, dl. Ministru de interne să aprobe, ca orașele să asigure funcționarilor lor un trai omenesc prin lichidarea unui adaus special din fondurile cari se vor crea prin reducerea posturilor dispensabile, și din diferitele economii și venituri extraordinare.

7. Statul funcționarilor să se alcătuiască cât de urgent și aplice cu rigoare și imparțialitate.

V. Orașele din Ardeal au solicitat de la toate guvernele fără rezultat concesiunea pentru gazul metan, necesar gospodăriilor și industriei lor. Dej aceea. Uniunea cere ca:

Să se ia cele mai urgente măsuri pentru lichidarea relațiilor de drept existente între statul Român și M. F. R. T. cu privire la chestiunea gazului metan din Ardeal, pentru a se putea concesiona pentru orașele din apropiere cantitatea de gaz metan necesară industriei și gospodăriilor, ca acest tezaur al pământului Românesc să nu se nimicească și pe mai departe, ci să folosească pentru industrializarea orașelor și augmentarea averii naționale.

VI. Adunarea generală a Uniunii orașelor hotărăște în fine, că această moțiune să se înainteze guvernului și parlamentului cu rugarea, ca principiile enunțate în ea să fie luate în considerare la marile reforme legislative care își așteaptă rezolvarea. Asemenea se hotărăște, ca Moțiunea să fie predată de către primarii orașelor respective, tuturor Domnilor parlamentarii aleși de orașe, cu rugămintea ca să intervină, ca importante reforme care sunt în pregătire să fie alcătuite cu considerarea principiilor enunțate în această Moțiune.

Uniunea e convinsă, că satisfacerea desideratelor sale susenumerate este în consentimentul întregii opinii publice și a fiecărui cetățean, care dorește binele țării noastre întregite și astfel *ele vor întâlni și bunăvoința factorilor competenți.*

Domnilor,

Scopurile și tendința legislației o determină totdeauna însuși societatea, poporul întreg, căci dorințele exprimate de societate sunt aia de puternice, încât legiuitorul trebuie să fie cu considerare la ele. Astfel s'a întâmplat de curând cu votul universal și cu reforma agrară

Trebud să consta'm, că situația deplorabilă actuală a orașelor nu e vina numai a guvernelor trecute și cu atât mai puțin a celui care guvernează azi. Căci dacă cercetăm evenimentele din străinătate, vedem că acolo orașele s'au interesat și ele mai mult de sine însăși. E fapt regretabil, că literatura noastră științifică nu dispune îndeajuns de puteri, pentru a pregăti și prezenta toate chestiunile actuale survenite după întregirea țării. Dar dacă orașele organizate, care re

prezintă cu toată starea înapoiată a țării noastre față de apus, totuși $\frac{1}{6}$ -a parte a populației țării, și cetățenii cei mai de valoare, fie culturală fie economică, zic dacă ele vor cere neconținut și cu insistență condițiile necesare dezvoltării lor în interesul țării întregi, e sigur că se va produce acea opinie publică determinatoare a pașilor guvernatorului și legiuitorului înțelept.

Încheind propun, ca să se purceadă conform punctului VI a Moțiunii, prezentându-se aceasta, eventual după prelucrare și întregire Dlui Preș. al consiliului de Min. și Dlui Min. de Interne prin o delegațiune. Totodată să se remită tuturor secțiilor de specialitate ale Uniunii spre studiere, întregire și elaborare în baza unor pregătiri temeinice a propunerilor și proiectelor referitoare la ideile expuse acolo.

Domnilor, dacă expunerea mea modestă prin care am voit să arăt starea de azi și să adaptez situației noastre remediile propuse de știință și practica administrativă a țărilor din apus, a contribuit cât de puțin la atragerea atenției celor în drept și a opiniei publice asupra cheltuielilor orașenești și la cristalizarea ideilor, am răsplata cuvenită și indemnul de a cerceta mai departe, pentru a putea prezenta cu altă ocaziune onoratei adunări generale o lucrare mai completă și mai documentată. Sunt convins că cu o muncă serioasă neobosită fiind toate orașele solidare, Uniunea noastră va deveni un factor în viața publică. Să ne ajute Dumnezeu!

Emil Aurel Dandea,

consilier comunal Cluj;
secretar al Uniunii Orașelor Române

Demonstrațiile din Cluj, maghiarii și evreii.

În ședința Camerii din 30 Noembrie Dl deputat Stern a făcut o interpelare în chestiunea demonstrațiilor studențești din Cluj. O asemenea interpelare a fost înaintată și de Dl deputat ungur Iosif Sándor. Dl ministru al Instrucției le a răspuns imediat, arătând că a cerut raport în cauza aceasta și că va lua măsurile ce se vor impune în urma raportului cel va primi dela Dl rector al universității.

*

Asistând în ziua susamintită, din întâmplare, la desbaterea Parlamentului, am observat că mișcarea din Cluj a produs o adevărată panică în o anumită părură de cetățeni. O deputație de evrei din Cluj s'a prezentat la mai mulți miniștri, povestind, după auzite, lucruri fantastice răniți, morți și cerând intervenție militară, ba chiar stare de asediu. Eu am deslușit și forurile competente, și pe cei apucați de panică, că zvonurile sunt fantezii, fiind demonstrația cu totul de alt caracter și alte proporții.

*

Dl deputat Sándor amintea în interpelația înaintată, că Dsa a lucrat în orașul Cluj mulți ani și în acel timp nu s'au produs aici demonstrații antisemite.

Dl deputat are aici toată dreptatea. Însă și noi avem dreptul, și datorita, să-i amintim Dlui deputat, că în timpul activității Dsale încă nu a fost lipsit Clujul de asemenea mișcări, e drept că nu în contra evreilor ci în contra românilor.

Nu trebuie să înaintăm departe pe scara anilor trecuți și vom putea să servim cu exemple săvârșite — de data aceasta — de „junimea academică” maghiară, orbită de un șovinism față de tot ce a fost românesc pe acest pământ al nostru. — intransigent nemotivat și neprovocat de noi, ci altoit în el de pofesorii lor. E vorba de sălbaticile manifestații ale studenților unguri împotriva societății de lectură română „Julia” și contra advocaților români Coroianu, Isacu și prof. univ. Silași*), întâmplare la 15 Mai 1884 între zidurile acestui oraș. Dar să vorbească însuși documentele contemporane: Kolozsvári Közlöny dela 16 Mai 1884 după „Chestiunea Română” (tipărită la 1892) scrie: „*Junimea academică (maghiară) a spart ferestrele localului societății „Julia” și ferestrele locuințelor unor advocați români, Coroianu și dr. Isacu. Ea s'a oprit apoi dinaintea locuinței domnului prof. dr. Silași și a demonstrat în chip extraordinar de violent . . . etc. etc.*”

Asta a fost seara. Mănezi aceleași gloate au pornit să ardă gazetele române într-o piață publică.

Și a urma mai multe, de felul acesta, afară de pericolul căruia era expus românul de câte ori vorbea limba sa pe stradă: spargerea maiailor Românilor de către „cavalerescul popor”, huidueli față de români și românce, batjocuri publice, cântece de hulă la adresa noastră ca acel „Sări vâri” **) și câte nu a mai inventat geniul literar și artistic al acelei „junime academice”. Nici despre cântecul „Erger-Berger” nu se poate afirma că ar fi compus de tinerimea română.

Nu continuăm! De un lucru poate veți fi curioși? Ce zicea la toate acestea faimoasa presă maghiară de atunci din care făcea parte și Dl Iosif Sándor? Și atunci pomenea de «ordine» «cultură», «cinstea» libertății convingerii?

Toate aprobau fapta, o parte deschis, altele mai puțin direct. Ce-o fi zis oare „Ellenzék”? Merită să se știe! Iată ce scria în Nr. 115 din 1884 ziarul „Ellenzék”:

„Nu aflu în purtarea tinerimei nici o greșală, nu văd în ea nici cea mai mică desfrânare . . .

Bine a făcut tinerimea (maghiară) că a spart ferestrele românilor și i a împiedecat de a ținea masă și banchet! !”

*) Păcatul cel mare al profesorului a fost că a îndrăznit să-și țină prelegerile de limba și literatura română la catedra ce ocupa la universitatea maghiară din localitate conform legilor, în limba românească! Ușor se poate închipui ce grele păcate vor fi avut celelalte victime ale furiei turanice — acea de a fi nescuți români! Profesorul de limbă maghiară dela universitatea noastră a ținut deunăzi — în limba maghiară — prelegeri de comemorarea poetului Petöfi, pe lângă tot sprințul nostru.

**) Textul cântecului cu care se producea pe străzi tinerimea maghiară, e următorul:

Franzela aceasta e rotundă	Rotundă-i lumea asta,
Bag-o în buzunar Valah săl-	Pretutindenea crește fori,
	[batec, Pentru Valahi numai una
Aslupați gura cu ea	[crește:
Și cîntește patria noastră,	Este floarea furcilor,
Tu opineă puturoasă,	Bre, ce opineă puturoasă
	Etc. etc.

(Poezia deamăni de autorii cântecului „Erger-Berger”.)

Iar ziarul local „Ujság” la care colabora și Di J Sándor avea o rubrică stabilă până la izbucnirea războiului, unde ne batjocorea pe noi. Apoi, contra temnițelor suferite pe nedrept nu și-a ridicat nimeni buvântul dintre Dîor, din contra, primeau cu «eijen» ori ce nouă nedreptate adusă românilor, din a căror sudoare benchetuiiau și ridicau palate Dîor. Între alți mulți martiri a fost și regretatul meu tată, mort în urma unei boli contractată în temniță ungurească unde a fost ținut în trei rânduri pe câte 3—6 luni. Și pentru ce?

Primădată pentru că a așteptat în capul satului cu un banderiu pe părintele Babușiu — preotul satului — care se reîntorcea din închisoare în urma Memorandului. A doua oară pentru că caii erau împodobiți cu treicolorul nostru și a treia oară pentru că și-ar fi exprimat nemulțumirea față de „dreptatea ungurească”. Câteva luni după părăsirea temniței unde s'a înbolnăvit și-a dat sufletul său românesc în mâinile Creatorului și astfel a putut scăpa de a patra și următoarele întemnițări.

Di deputat deci pe acele timpuri se vede că nu era așa mult iubitor de ordine ca azi, după o revoluție mondială. Altcum la demonstrațiile contra românilor „au luat parte activă și evrei, după cum la cea de acum, contra evreilor, au luat parte și maghiarii.

Față de faptele, civilizațiilor din trecut, ce facem noi „barbari” de azi?

Un mic episod. E ziua de 1 Decembrie 1922. Patru ani dela Unire! Pe străzile Clujului în urma cererii ovreilor circulă patrulare. E ger crunt. Fii de țărani — soldații — subțirel îmbrăcați zgribură pe străzi. Trec pe lângă un palat iluminat feeric, de unde se aud acordurile unei muzici dulce. Mă uit la bieții românași, mă uit la fericirea din palat. Abia pot opri o lacrimă. Cei cari își petreceau în un rai pămîntesc, sub scutul baionetei dorobanțului zgriburând, care bietul încă a supraviețuit războiul — erau dintre cetățeni care în București spuneau că Clujul arde, e plin de morți și răniți!

Aceasta e realitatea!

Dr. Emil A. Dandea.

Donațiuni pentru fondul statuei „Avram Iancu”

(Continuare)

Transport: 139,087 Lei 80 bani. Listele liceului „M. Eminescu” Satu-Mare: M. Gunther cu lista No. 585 a colectat dela Amalia M. Iovan 25 Lei, Valeria Barbul 25 L, Dr. J. 25 L, Dr. M. Pavu 50 L, Marie Barbul 10 L, Margareta Barbul 20 L, Florica Barbul 20 L, M. Barbul n. Pataky 25 L, Atanasie Demian elev. cl. VII, cu lista No. 585 dela, Dr. Sever Pop 100 L, Dr. G. I. 40 L, Dr. K. I. 40 L N. N. 15 L, A. Veisz

30 L, Meitz Istvanné 15 L, väd. I. Madarász 5 L, N. N. 10 L, Fechete și soțul 5 L, Frații Bece 10 L, A. Fischer 10 L, A. Hollo 10 L, G. German 10 L, Frații Grünfeld 5 L, M. Brodj 5 L, L. Tibor 5 L, G. Székely 10 L, K. Koci 5 L, A. L. 10 L, J. Lövey 5 L, L. Lövey 5 L, Görömbi 5 L, Rotk 5 L, M. J. 10 L, „Casa Noastră” 60 L, Dr. V. Mărcuș 20 L, Dr. Mera 40 L, Dr. J. N. 20 L, Dr. Dobra 20 L, Pretura Șimleul-Silvaniei 300 L, Pretura Baia-Mare 100 L, din broșuri, Rezortul de alimentare a donat 20,000 Lei din beneficiul net al aprovizionării Ardelene. Pe lista 362 a donat orașul Sebeșul-Săsesc 200 L, Institutul „Sebeșana” 50 Lei, Institutul „Vorschusverein” 100 L, Inst. „Sparcassa” 100 Lei, Școala civilă de stat 415 Lei, Școala primară de stat 103 Lei, Personalul oficiului poștal 100 L, Reg. Silvică 99 Lei, Pretura Seini (Sătmar) 68 L. 25 b., Pretura Satu-Mare 50 Lei, Diviz a I. Vânători Arad 245 L, Inst. „Mielul” Poiana cu lista 104 a colectat 40 Lei, Circumscripția VI. Cluj 500 Lei, din broșuri Pretura Aița-Mare cu lista No. 299 a colectat dela locuitori din comunele următoare: Arpătac 73 Lei, 75 b., comuna vâlcele 16 Lei, 25 b., Aița-Medie 11 Lei, Aița-Seacă 50 Lei, comuna Arcus 2 Lei 25 b., Aița-Mare 56 Lei, Baraolt 20 Lei, Bățanii Mari 146 Lei 50 b., comuna Belu 621 Lei 12 b., Chepeș 5 Lei, Aut. Ind. de l. inst. Cluj 125 Lei din broșuri. Listele liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj Elevul P. Pașcu a cl. VIII, cu lista No. 522 a colectat dela cl. VII-a 175 Lei, N. N. 30 L, A. Boieriu 10 L, Palatul Noutăților 20 L, „Cărașana” 25 L, T. Spitzer 10 L, Auspitz 20 L, Fischer 20 L, A. Câmpian 20 L, C. V. 10 L, Dr. Z. Beian 20 L, N. N. 10 Lei, N. N. 5 L, Dr. Mladin 20 L, Dr. I. H. 30 L, Dr. C. A. 30 L, C. M. 30 L, väd. C. Bredicianu 20 L, G. Dobrin 20 L, D. Văleanu 30 L, Dr. Ioan N. Balboca cu lista No. 523 a colectat dela elevi din cl. VI. 171 Lei. Di Dr. V. Lohan director cu lista No. 524 dela cl. VII a colectat 70 Lei, cu lista No. 525 dela cl. II, a) și b) 162 Lei 50 b. 50 b. Di I. Mitariu prof. cu lista No. 526 a colectat dela elevi 142 Lei, tot pe această listă au donat: Dr. V. Lohan director 100 L, I. Bistrițan 100 L, St. Niculescu 30 L, Dr. Boiboca 30 Lei, L. N. 10 L, Leb 30 L, A. M. 10 L, Simionescu 20 L, A. Peteanu 20, Teodor 25 L, S. Crisci 25 L, A. M. 25 L, A. Belea 25 L, I. Mitariu 20 L, V. Andreiu 50 L, N. Mihoc 30 L, Ciosa Gheorghe elev. cu lista No. 527 dela cl. VI-a 50 Lei, Cl. III-a cu lista No. 528 a colectat 96 L 50 b. Cl. IV b) cu lista No. 529 a colectat 60 Lei 50 bani. Total: 165,342 Lei 42 bani

— Va urma. —

Istoria e experiența în lucrurile mari. (Lamprecht)

O mare greșală: că se crede cineva mai mult decât este și se prețuiește mai puțin. (Goethe)

Acela e omul cel mai fericit care poate pune în legătură sfârșitul vieții sale cu începutul. (Goethe)

Cele mai bune
Cele mai frumoase
Cele mai ieftine

la
librăria

LEPAGE

CLUJ, Piața Unirii

könyvke-
reskedé-
sében

legjobb
legszebb
legolcsóbb

Cărți hârtie, articole de scris

Könyv, papír, írószér kapható

PARTEA OFICIALĂ

DE LA PRIMĂRIA ORAȘULUI CLUJ

Nr. 6858—1922 pres.

Ordonanță

Noi, Prefectul și Primarul orașului Cluj, având în vedere deciziile Ministerului de industrie și Comerț. No. 47,703 din 17 Aug. 1922, 49,812 - 1922, 65,036, din 9 Oct. 1922 precum și ordinul oficiului pentru Controlul grâului făinei și pâinei No. 63,352 din 1 Dec. 1922 ordonăm următoarele: Normele referitoare la regimul comerțului cu grâu, făină și pâine stipulate prin jurnalul Consiliului de Miniștrii No. 2491 din 12 Aug. 1922 și prin deciziile mai sus citate, intră în vigoare pe teritoriul orașului Cluj cu ziua de 11 Dec. 1922.

Pentru orașul Cluj, s'au aprobat la făină și pâine următoarele prețuri maxime:

Lei 5.50 kgr. făină albă	loco moara, în hambar:
„ 3.50 kgr. făină neagră	pus în saci și transportat la comercianți și brutari plus 25 bani pentru făină neagră și 45 bani făină albă per kgr.
„ 6.05 kgr. făină albă	în detaliu la comercianți pen-
„ 3.85 kgr. făină neagră	tru orașul Cluj plus pachetăgiu 15 bani
„ 5.50 kgr. pâine albă	în detaliu
„ 3.50 kgr. pâine neagră	

Conform art. II al. 3 din legea pentru imobilitatea și repartizarea produselor agricole și a derivațiilor, acei cari vor pretinde și încasa prețuri mai mari decât cele stabilite mai sus, vor fi supuși la amendă egală cu valoarea marfei vândute, s'au a marfei pentru care s'a tratat vânzarea cu preț mai mare, ca cel legal, precum și cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

Cluj, la 6 Decembrie 1922.

Primar:

Dr. I. Pop, m. p.

Prefect:

Dr. P. Metes, m. p.

No. 15213/922, cons.

Publicație de concurs pentru lemne de foc.

Cons. orașului Cluj deschide concurs public pentru acoperirea lipsei lemnului de foc pentru aprovizionarea oficiilor și institutelor orașanești. Lipsă necesară este de 3000 m³.

Toți acei ce doresc a oferi cantitatea de mai sus trebuie să înainteze oferte închise în scris până la **23 Decembrie a. c.** adresate Consiliului orașanesc.

Reflecții sunt obligați mai departe că la înaintarea ofertelor se depună un vadiu de 10000 Lei, adică Zece mii Lei, ca drept garanță la susținerea ofertei.

Vadiu prescripționat se va depune la casa alo-

dială a orașului, — în bani numerar ori hârtii de valoare sau garanță de bancă.

Consiliul orașului își rezervă dreptul de a alege cea ofertă care pentru oraș se vede mai avantajoasă.

Ofertele înaintate nu se vor putea revoca și numai Consiliul orașului va putea decide sau respinge aceste oferte.

Condițiunile de licitație se pot vedea la Oficiul Silvic între orele oficiale 8—14 în Str. Cogălniceanu No. 4.

Din ședința consiliului orașanesc.

Cluj, la 8 Decembrie 1922.

Dr. Pop, primar.

PRIMĂRIA ORAȘULUI MUNICIPAL CLUJ.

Mo. 21694/922. cons.

Publicație.

Aducem la cunoștința publică, că proximal mare **târg de vite** în orașul Cluj se va ține în zilele de 2, 3, 4 *Ianuarie 1923*, la acest târg se pot mâna tot felul de vite libere de boală. În ziua de 5 *Ianuarie 1923* se va ține târgul de mărfuri.

Cluj, la 10 Dec. 1922.

(ss) **Dr. I. Pop, primar.**

Dela Autor. Industrială de I. instanță a orașului cu municipiu Cluj.

Nr. 3765—1922.

Aut. Ind.

Incunoștințare.

Iosif Salamon în Cluj, str. V. Stroescu Nr. 12 cu data de 29 Novembrie 1922 a înaintat cerere pentru concesiune de stabiliment industrial: depozit de oase și zdrențe ce se va instala pe imobilul Nr. 9904 top din str. Căramidarilor.

Conform dispozițiilor cuprinse în § 27 al art. de lege XVII. din 1884. și Ordonanța Nr. 5224—1920. Ministrului român al industriei și comerțului, se fac atenții, cei pe cari îi privește că, planurile referitoare sunt expuse spre vedere generală în biroul Autorității industriale de I. instanță (Primărie, Camera Nr. 15—16) în orele oficiale până la 23 Dec. 1922 și că, eventualele excepțiuni contra concesiunii acestei întreprinderi se pot face verbal ori în scris la subsemnatul oficiu până la ziua pertractării, care se fixează pe ziua de 25 Decembrie 1922 orele 4 p. m. ori la pertractare înaintea Comisiunii esmise la fața locului.

Cluj, 29 Nov. 1922

Varga
șeful aut. ind.

Ad. No 1576 - 1922. ing.

Publicațiune de concurs.

Pentru furnizarea următoarelor materiale de construcții pe sama oficiului ingineresc al orașului Cluj:

25 m³ lodbe de stâjar grosime 9—10 cm., lățime 25 cm., lungime dela 2—4 metrii.

5 m³ lodbe de brad grosime 9—10 cm., lățime 25 cm., lungime 1.70—3.00 m.

10 m³ grinzi de brad de 10/13—24/28 lungime 5 m.

45 m³ grinzi de stâjar de 10/15—25/25, lung. 4—7 m.

Reflecțanții vor înainta ofertele în plic închis la oficiul ingineresc al orașului Cluj (Str. I. C. Brătianu No. 25) până la 23 Decembrie a. c. 11 ore a. m. Informațiuni dă oficiul ingineresc.

Cluj, la 12 Dec. 1922. I. CIORTEA șef ing.

No. 2180 s/922. con. **Aviz.**

Se duce la cunoștință publică, că proiectul de regulament despre reglementarea circulației în interiorul orașului Cluj aprobat de Dl Prefect al orașului, este pus la vedere publică din 15 Decembrie până în 30 Decembrie a. c. în Biroul de studii și informații sociale al orașului (Str. Cogălniceanu No. 4, etaj, camera 15), putându-se face în acest timp recurs contra dispozițiilor.

Cluj, 15 Dec. 1922. Dr. I. Pop, primar.

Publicațiune.

Pierzându-mi brevetul industrial cu No. 12276—1916 fk D. îl declar anulat.

Cluj, la 29 Nov. 1922.

DAVID GRÜNFELD
Cluj, Str. V. Stroescu 11.

Aviz.

Pierzându-mi brevetul industrial No. B. 7—916 îl declar anulat.

Cluj, la 9 Dec. 1922.

soția lui IOSIF WEISZ
Cluj, Calea Victoriei 81.

Știri dela oraș.

La numărul viitor al gazetei „Administrația” se va adăuga și tabela de materii a numerilor din acest an.

Orașul a obținut dela Banca Națională un împrumut de 20 milioane lei pentru investiții urgente necesare.

Lucrările de ordonarea bugetului orașenesc sunt terminate. În urma dispozițiilor luate se asigură executarea strictă a bugetului și acoperirea financiară pentru toate cheltuielile comunale. Ca rezultat cassa orașenească a satisfăcut tuturor obligațiilor și dispune de un stoc de numerar de aproape 3 milioane, pentru lucrările bugetare. O astfel de gospodărie orașenească bineordonată este în Cluj ceva cu totul nou. Vechea administrație maghiară își acoperea deficitele din împrumuturi clandestine și nu era în stare să plătească ordonanțări de 2—300 Cor.

Lucrările încheierii cărților principale a perceptoratului orașenesc sunt terminate, cu toate că s'au preluat dela administrația maghiară cărți de 8—12 ani neîncheiate.

În scop de economie și pentru a satisface ordonanțelor în vigoare cu 31 Decembrie curent orașul absoalvă 21 angajați cari nu posed limba română.

MAKKAY fémmárugár, Cluj
STRADA GH. BARIȚIU No. 16
TELEFON No. 807.

Sürgönycim: „ALUMINIUMGYÁR”

✱ **BUTOR** ebédlő és hálósobák stb. ✱
OLCSÓ ÁRBAN ✱

✱ **FISCHER ALBERT ÉS Co.** ✱

✱ butorraktár, asztalos és kárpitos-műhely ✱
✱ Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. ✱

BAIA **ELISABETA** FÜRDŐ

— Proprietar: Ludovic HELLMANN —
STR. CĂLUGĂRIȚELOR 1.

Deschisă dela orele 6 a. m. până la 7 p. m.

SIOVITS

PICTOR DE FIRME
C I M F E S T Ő

Strada N. Jorga, colț cu Strada Corcheș

TELEFON 381.

rideric Cell și Fii

Grupa Dr. Wilhelm Czell

ABRICĂ DE BERE, licheururi și rom, depozit de spirt și vânzare de vinuri în engros

CLUJ, Str. Mănăsturului No. 4-6.

ELIAN

Mare depozit de vinuri, fabrică de spirt, rom, cognac, siropuri și licheururi.

Fermă - model

BANCA ARDELEANA ȘI CASSA DE ECONOMIE SOCIETATE ANONIMĂ

CLUJ, PIATA UNIRII 32. (CLADIRE PROPRIE).
FONDATA IN 1894. — SUCURSALĂ LA TURDA

⊗ Efectuiază remiteri pentru orice plată din țară și străinătate, în condițiunile cele mai favorabile. Cumpără și vinde valută străină. Depuneri se acceptă spre fructificare cu dobânzile cele mai mari, și se plătesc ori-când fără prealabilă denunțare. Impozitele asupra capitalului se plătesc de către bancă

⊗

Vadász & Co.

Întreprindere pentru instalațiuni moderne de electricitate și apă
Strada Universității No. 2. - Telefon 2-14.

Hölgyek figyelmébe!

Kitűnő onduláció és hajfestészet csak a
ban. Fejmosás. Manikűrözés. Modern
hajmunkák: legszebb kivitelben, méltá-
nyos árak mellett készülnek. o o o o

SALON D PARIS
C L U J
CALEA VICTORIEI 2.
(Kossuth-u.)

UZINA ELECTRICA A ORASULUI SUB CONDUCEREA SOC.

G A N Z

FÉLE VILLAMOSSÁGI RÉSZV.-T.

CLUJ, CALA REGELE FERDINAND 30. (PALATUL SZÉNELŐ)

TELEFON 403.

EXECUT

instalații electrice și trans-
misiuni de curent. La co-
mandă efectuiază insta-
lații de motoare electrice.
Lămpi și materiale pen-
tru instalații permanent
ooo în depozit. ooo

ELVÁLLAL

elektromos világítási és
erőátviteli berendezése-
ket. Izzólámpák, ivlámpa
szénálécák, szerelési a-
nyagok és kisebb moto-
rok állandóan raktáron.
Költségvetéseket és fel-
világosításokat díjlanul
ooooo nyújt oooooo

CIASORNICAR SI BIJUTIER :: ÓRÁS ÉS ÉKSZERESZ
Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Nagy raktár órák, ékszerek, arany-, ezüst-
árak és dísz tárgyakban. Ékszerek, tört ezüst,
aranyárak legmagasabb árban beváltatnak.
CÍM: KÖLDZSÁ, Călea Regele Ferdinand 27. (Vesselőnyl-u.)
Vis-à-vis dela POȘTA MARE. (A főpostával szemben).

BAJETS

RECLAMA e sufletul comerțului!

BITUMUL MATITZA SOC. ANON.

Capital social Lei 6.000.000
CENTRALA BUCUREȘTI
Filiala Cluj, Călea Regele Ferdinand No. 55. I.
T E L E F O N 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu pro-
dusele BITUMULUI, ca asfaltare izolat
la case, acoperișe din ciment de
lemn Holzement) etc. etc.

* Material totdeauna la magazie. *

C L U J

PIATA UNIRII No. 4.

Sucurs. și reprezentante
în România: — București,
Arad, Oradea-Mare, Satu-M.
Cernăuți, Brașov, Sibiu, Dej,
Bistrița, Sigh. Marmăției, Tg.
Mureș, Timișoara, Medias.

CAROL LASSEN

CASĂ INTERNAȚIONALĂ DE SPEDIȚIUNI ȘI TRANSPORTURI

SUCURSALE PROPRII ÎN STRĂINĂTATE:

Berlin, Hamburg, Bremen, Lübeck, Stettin, Danzig, Emden,
Flensburg, Leipzig, Dresden, Chemnitz, Breslau, Proskau, Az-
chen, Köln a. Rh., Frankfurt a. M., Kaiserlautern, Mannheim,
Ludwigshafen, Worms, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, i. Br.,
Schramberg, Schwenningen a. N., Stuttgart, Heilbronn a. N.,
Nürnberg, Ulm, Regensburg, Passau, Salzburg, Wien, Lissa-
bon, Reval, Rotterdam, Stockholm, Gothenburg, Christiania,
Copenhagen, Esbjerg.

C L U J

PIATA UNIRII No. 4.

Transporturi în vagoane
complete și colective.
vămuri și reclamațiuni
ooo de fracte. ooo